

АГОП МЕЛКОНЯН

САМОТНИКЪТ И САМОТАТА

Част 0 от „Досиета от лудницата“

chitanka.info

Тук е пълно с гении, докторе. Тук всеки е написал нещо изумително, или изобретил, или ще изобрети. Тук ухае на велики идеи и велики творби, пък аз съм само един дървен цилиндър. Тънък и дълъг дървен цилиндър. Долу съм вкопан в земята, затова дойдох при теб с усилия. А горе, на върха, съм увенчан с две порцеланови чашки. Бели чашки, марка „сименс“. Не си помнят годините, но аз се гордея с тях. Ти нали се гордееш с първата си любов? С децата си, нали? А аз се гордея с две порцеланови чашки марка „сименс“.

Понякога ми се струва, че вече не ставам за нищо. Избелях и се олющих. Стърча самотно до оградата на един селяндур, който не знае какво е телеграф. Ходи по нужда в ъгъла на двора и изобщо не подозира какво бях аз, какво величие бях, какъв финес. През мен, докторе, минаваше половината любов на света и половината омраза. Другите половици вероятно са минавали през друг двор, но не зная през кой. Моята работа си беше да пренасям половината любов и половината омраза, нищо повече.

Е, по едно време един щъркел си направи апартамент от слама връз главата ми, беше много досаден, чаткаше с клюна, но после му се родиха едни такива мънички симпатяги, таткото ги топлеше, мама ги хранеше. А аз си траех. Първо — защото имах много по-важна работа, трябваше да пренасям любов и омраза наляво и надясно. Второ — тъй като любов и омраза има и в държавните работи, трябваше да устоявам на ветровете на всякакви правителства. И като капак — тези щъркели. Едни такива сивички, човките им непрекъснато отворени. Мама току донесе нещо от супермаркета и напълни човките, ама те пак искат. А таткото стои встрани, никога не взема от тяхното. И изглеждаше ужасно тъжен, когато есенес тръгна към топлото. Попитах го:

— Ще се върнеш ли?

— Пътят е дълъг — рече. — На моята възраст обикновено свиват крила и тръгват надолу с човката напред.

Заклевам ти се, докторе, не се върна. Сигурно беше поел с човката напред. И си представям как стърчи забит с човката, а топлото му бяло дупе стърчи нагоре. Ама неговата е лесна, има си човка, има си дупе. Пък аз съм вкопан в земята, нито мога да отлитна на юг, нито мога да храня пиленца, нито мога да свия крила в едно величествено и последно пропадане. Аз нищо не мога. Доскоро от белите порцелани

марка „сименс“ висяха две усукани жици, после и тях откраднаха. Сега съм олющен, избелял и ограбен.

Какви ли не идиотщини са минавали през главата ми. Имам предвид през двете порцеланови чашки марка „сименс“. Мога да кажа с гордост, че веднъж през тях мина съобщението за идването на царя. И царицата щяла да бъде на бял кон — така казаха. С допълнение: вечерта ще има бал, облеклото да е официално. Тогава се погледнах какъв мърльо съм и реших да не ходя. Сред поканените нямаше нито един телеграфен стълб.

Но после нещата се промениха. Техника, прогрес, край на онези досадни точки и тирета, които и без това трудно разбирах. Започнаха да си говорят с думи, с истински думи. Представяш ли си, докторе, един се обажда от Париж и търси някого от София. И всичко минава през мен, през един олющен дървен стълб, изкривен от старост, който всеки ден трябва да гледа как един селяндур ходи по голяма нужда в ъгъла на двора.

А те си говорят: „Тази вечер съм на премиера в «Гранд опера».“. Или: „Тук на мода е вече тъмновиолетовото, широко разкроено долу“.

Или: „Ама вие наистина ли се разхождате по главната пеша?“. Такива неща слушах и душата ми се изпълваше с възторзи. Живеех живот на аристократ, тогава селяндурите нямаха телефони. Все си представях как отивам в „Гранд опера“, облечен в тъмновиолетово. Как един лакей ми отваря и казва: „Заповядайте, мосю“. През всичкото време исках някой да ми го каже, а гледах онзи в ъгъла на двора...

Никой не може да избира съдбата си. Абсолютно никой. Вярно, бях обикновен глупав стълб, но през мен течеше изяществото, елегантността, кавалерството. Дори когато щъркелите цвяха връз главата ми, аз пак отивах на премиерите, при това не пеша, а в кабриолет. Или вали сняг, селяндурът седи на тъмно да пести тока, аз съм с огромна бяла гугла, но слушам. Слушам валсове. Слушам чаткане на конски копита. Почесвам се по брадичката, изкачвам стъпалата замислен, ще има представяне на Гоген, тогава вратата се отваря и един чернокож ми казва: „Заповядайте, господин телеграфен стълб“.

И аз влизам. И аз съм сред отбраното общество. Там никой не ходи по ъглите на двора. Една дама изтръсква с ветрилото си натрупания отгоре ми сняг. Но малките щъркелчета си остават там.

После няколко цигулари засвирват Вивалди и аз я каня. Тя, разбира се, не може да откаже на чаровник като мен. После двамата танцуваме и си говорим на френски. После тя ми казва и аз ѝ казвам. После аз ѝ благодаря за танца и тя ми благодари. После я отвеждам до масата и тя е щастлива.

Такива неща, докторе. Живял съм и във висшето общество. Но този танц не мога да го забравя. Сега ще ти кажа какво си говорихме. Тя ме попита:

— Красива ли съм?

Пък аз кимнах в съгласие.

Тя ме попита:

— Ти би ли ме обичал?

Пък аз кимнах в съгласие.

Тя ме попита:

— Вечно ли?

Аз пак кимнах в съгласие.

И това беше грешката ми, докторе. Защото прекрасно разбирах, че трябва да се върна в двора на онзи селяндур. Че трябва да седя със снежната гугла връз главата, докато дойдат онези щъркелчета. Защото разбирах, че не ми е мястото там; че моята съдба е да гледам как онзи в ъгъла на двора...

Аз се опитвах да отскоча, разбираш ли, но съм вкопан в земята. Аз се опитвах да се правя на красавец с тия две керамични чашки марка „сименс“. И с две увиснали усукани жици, които после откраднаха. Кажи ми тогава, докторе, как ще ме обича една красива парижанка в тъмен виолет, разкроен долу?

Никога! Запомни го, никога!

Тъй си мина тъпият ми живот. Петдесет процента добри вести, петдесет — лоши. Пренасям надежди и скърби в една посока, после в другата. А вечер точно в осем онзи излиза на двора, клечи и псува на майка. После идват щъркелите и си оправят апартамента от слама. После татето ги топли, а мама отива до супермаркета. Пък там има само жабоци. Аз не обичам жабоци, ама мъничките ги обичат, затова не им давам съвети.

И така. Много години така.

И изведнъж чувам глас, познат глас, онзи глас. Май пак беше Вивалди, май пак беше откриване на изложба. Някакъв лакей отваря

вратата и казва: „Заповядайте, господин телеграфен стълб“. Обхвана ме ужас — той не канеше мен. Тогава леко изпънах двете жици, за да чувам по-добре. Беше тя, докторе, заклевам се, беше тя. Аз никога не мога да забравя този глас.

— Красива ли съм?

Пък онзи кимна. Не ме питай как се разбира кимане по телефона, но цялата ми дървена плът се разлюля.

— Ти би ли ме обичал? — попита тя.

Тогава щъркелите грабнаха мъничетата и се разбягаха панически.

— Вечно ли? — попита тя.

Оттогава нямам жици, докторе, скъсах ги. Сега стърча избелял, олющен и студен. С бели порцеланови чашки марка „сименс“. Искам да ѝ кажа нещо, но ми откраднаха и двете усукани жици. Сега пак ми се иска да кимна по телефона, но тя не може да се свърже с мен. А може да се е оженила, а? Сигурно живее в някакъв дворец, разхожда се в тъмновиолетово, долу силно разкрито. Слуша Вивалди, радва се на картините на Гоген.

Но в едно съм сигурен — гледа с любов и надежда от кабриолета си всеки самотен телеграфен стълб. Както аз гледам щъркелите, паднали с човките надолу.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.